

zondag

08.11.2015

Concertgebouw

Happy Birthday, Jos van Immerseel

Anima Eterna Brugge & Jos van Immerseel

CONCERTGEBOUW BRUGGE

Schubertiade I. Der Hirt

Beste bezoeker,

Jos van Immerseel, bezieler van ons huisorkest Anima Eterna Brugge, wordt 70 jaar. Het is een moment om stil te staan bij een carrière van een halve eeuw pionierswerk, 50 jaar musiceren op het allerhoogste niveau. Al ruim dertien jaar mag het Concertgebouw meeschrijven aan dit succesverhaal, dat – kijk maar naar de tournees van Anima Eterna Brugge dit seizoen – van Brugge tot New York en van Mexico tot Australië reikt.

Tussen de opening op 20.02.2002 met Haydns *Schöpfung* en deze feestelijke Jos-dag barst het van de hoogtepunten, zowel in als buiten de schijnwerpers. In Brugge treedt het orkest resoluut buiten z'n *comfort zone* door Brahms, Rimsky-Korsakov, Borodin en Liszt te verkennen op historische instrumenten. Net zo onvergetelijk waren de live-opnames vanuit de Concertzaal van Poulenc, Debussy, Mussorgsky, en natuurlijk de baanbrekende uitgave in 2014 van Orffs *Carmina Burana* met Collegium Vocale Gent, nog zo'n vaste gast in de Concertgebouwprogrammering. Ik denk

bovendien terug aan de schitterende op maat gemaakte projecten rond Mozart in 2006, rond piano- en harpbouwer Erard in 2012, aan de fantastische musici die Jos van ver (én nabij!) telkens weer naar Brugge haalt ...

De plannen voor de toekomst zijn talrijk en ambitieus, er is nog zoveel repertoire dat in de filosofie van Jos en Anima Eterna Brugge herontdekt moet worden. En de opgebouwde expertise moet verder doorsijpelen naar de volgende generaties. Daar blijven we samen aan werken.

Beste Jos, in naam van het hele Concertgebouwteam: van harte proficiat, en bedankt voor alles; in verleden, heden en toekomst!

Jeroen Vanacker

14.00 / Kamermuziekzaal

Yeree Suh: sopraan

Lisa Shklyaver: klarinet

Chouchane Siranossian: viool

Jos van Immerseel, Claire Chevallier:

Hammerflügel, kopie naar Conrad Graf (1826)

door Christopher Clarke

(Ruckersgenootschap Antwerpen)

—

Franz Schubert (1797-1828)

Impromptu, opus 90 nr. 1, D899/1 (1827)

Franz Schubert

Vioolsonate in g, D408 (1816)

- Allegro giusto

- Andante

- Menuetto

- Allegro moderato

Franz Schubert

Fantasie in f, D940 (1828)

Franz Schubert

Der Hirt auf dem Felsen, D965 (1828)

BIJNA EEN TROTSE DERTIGER: ANIMA ETERNA BRUGGE IN ENKELE MIJLPALLEN

2002	Inwijding Concertgebouw Brugge op 20.02.2002 met Haydns <i>die Schöpfung</i> .	2010	Als Anima Eterna Brugge heeft het orkest voortaan zijn kantoren in de Brugse Ezelpoort, en wordt het Ensemble Associé de l'Opéra de Dijon.
2003	Anima Eterna wordt orkest in residentie in het Concertgebouw.	2013	Na Poulenc en Debussy zet Anima zijn avonturen in romantisch en vroegmodern repertoire verder met Mussorgsky en Ravel.
2004	Anima verkent Brahms, Rimsky-Korsakov, Borodin en Liszt op historisch instrumentarium.	2014	Concertdebuut in Frankfurts Alte Oper en baanbrekende opname van <i>Carmina Burana</i> met Collegium Vocale Gent.
2005	De herontdekking van Ravel op 20e-eeuwse Franse blaasinstrumenten.	2015 – 2016	Het feestjaar van maestro van Immerseel culmineert in meerdere cd-releases – waaronder de vierdelige, intimistische box <i>Schubertiade</i> – en Beethoven-tournees door Mexico, Sydney en New York!

Speciaal voor deze feestelijke dag, namen wij cava op in het aanbod van de pauzebar. Alle voorwaarden zijn dus vervuld om te klinken op een mooie verjaardag voor Jos van Immerseel!

KAMER
MUZIEK

VOCAAL

ANIMA
ETERNA
BRUGGE

Dit concert wordt opgenomen door Klara en een selectie wordt uitgezonden op 09.11.2015 tussen 13 uur en 17 uur tijdens 'Maestro'. Bedankt voor het vermijden van storende geluiden, ook tussen de delen.

Schubertiade II. Die Forelle

16.00 / Kamermuziekzaal

Yeree Suh: sopraan

Chouchane Siranossian: viool

Corina Golomoz: altviool

Stefano Veggetti: cello

Beltane Ruiz Molina: contrabas

Jos van Immerseel, Claire Chevallier:

Hammerflügel, kopie naar Conrad Graf (1826)

door Christopher Clarke

(Ruckersgenootschap Antwerpen)

—

Franz Schubert (1797-1828)

Marche caractéristique, D886/2 (?1826)

Franz Schubert

Nacht und Traüme, D827 (1825)

Franz Schubert

Der Taubenpost, D965 (1828)

Franz Schubert

Die junge Nonne, D828 (1826)

Franz Schubert

Gretchen am Spinnrade, D118 (1814)

Franz Schubert

Pianokwintet in A 'Die Forelle', D667 (?1819)

- Allegro vivace

- Andante

- Scherzo

- Andantino: thema en variaties

- Allegro giusto

C.a.p.e. Anima CREW & Anima Eterna Brugge

Door middel van immersieve technologie, een videobril, trackers en een hoofdtelefoon nodigt C.a.p.e. Anima de bezoeker uit voor een bijna tastbare, hoogst persoonlijke muzikale ervaring. C.a.p.e. Anima brengt de toeschouwer recht in het hart van de *Pastorale* en schotelt hem een tableau vivant voor waarin hij de innerlijke wereld van Beethovens *Symfonie nr. 6*, uitgevoerd door Anima Eterna Brugge, kan voelen en proeven. Beleef het zelf gratis tijdens Happy Birthday, Jos! Meer info en inschrijven in de Inkomhal. Van 13 uur tot 17.30 uur (telkens 30 minuten)

Schubert Close-up

19.00 / Concertzaal

Anima Eterna Brugge: orkest

Jos van Immerseel: dirigent

Pieter Bergé: spreker

—

Schubert close-up: lecture-performance rond

Schuberts *Negende symfonie* door Pieter Bergé

met live muziekvoorbeelden

— pauze —

Franz Schubert (1797-1828)

Symfonie nr. 9 in C 'Die Grosse', D944 (1825-28)

- Andante – Allegro ma non troppo

- Andante con moto

- Scherzo: allegro vivace

- Allegro vivace

Beleef een volgende Close-Up op zaterdag 23 januari tijdens de Bach Academie Brugge. Dan neemt Ignace Bossuyt samen met het ensemble BachPlus Bachs *Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit* onder de loep.

Speciaal voor deze feestelijke dag, namen wij cava op in het aanbod van de pauzebar. Alle voorwaarden zijn dus vervuld om te klinken op een mooie verjaardag voor Jos van Immerseel!

Dit concert wordt opgenomen door Klara en een selectie wordt uitgezonden op 09.11.2015 tussen 13 uur en 17 uur tijdens 'Maestro'. Bedankt voor het vermijden van storende geluiden, ook tussen de delen.

ORKESTRAAL

ANIMA
ETERNA
BRUGGE

Dit concert wordt opgenomen door Klara. De integrale uitvoering van de symfonie na de pauze wordt uitgezonden op 09.11.2015 om 20 uur tijdens 'Klara Live'. Bedankt voor het vermijden van storende geluiden, ook tussen de delen.

Schubertiade

Wie Schubert zegt, zegt Wenen, begin 19e eeuw: klatergoud en *Sehnsucht*, cotillons en koffiehuisen! De burgerij laafde zich aan de verzen van Goethe, Schiller en Schlegel en consumeerde muzikaal entertainment met meer gulzigheid dan ooit voorheen. Om die honger te stillen, blies de Weense middenklasse geregeld verzamelen op informele avonden met voordrachten en debatten, spelletjes en toneel, poëzie en politiek-maatschappelijke discussies. Muziek speelde echter stevast de hoofdrol, met een repertoire van luisterlied tot rondedans – niet zelden mondden deze bijeenkomsten uit in feestjes tot voorbij het ochtendgloren ... Ook Franz Schubert bezocht dergelijke salons, en werd daarbij vaak om nieuwe liederen of kamermuziek verzocht. Door cellist Paumgartner, bijvoorbeeld, die met zijn vraag om een kwintet voor een huisconcert in Steyr muziekgeschiedenis schreef: het resultaat was het vermaarde *Forellenkwintet*.

De bijeenkomsten die Schubert en zijn vriendenkring zelf inrichtten, hadden een bescheiden, gemoedelijk karakter. Deze 'Schubertiaden' genoten al snel een bijzondere reputatie, en lokten dankzij hun bohémien-atmosfeer en artistiek/intellectuele gezelschap zelfs adellijke gasten.

Vandaag hebben de Schubertiaden een legendarische status verworven. Centraal in het mythische beeld bevinden zich Schubert, die vaak zelf zong ('met zachte maar aangename stem') en improviseerde achter het klavier, en zijn oeuvre, waarvan heel wat liederen en dansen (ca. 400 werken in totaal) direct op deze context terug te voeren zijn. Ze getuigen van een verinnerlijkte, geïndividualiseerde, intieme muziekbeleving die in de Schubertiaanse salons haar ultieme habitat had gevonden.

Jos van Immerseel, op uw verjaardag doet u zichzelf een hele dag Schubert cadeau. Hoe reflecteren de Schubertiaden de muziekpraktijk van toen?

De twee kamerconcerten zijn om te beginnen geen historische reconstructies, alleen al maar omdat we over de eigenlijke programma's van de Schubertiaden zeer weinig gegevens bezitten. Vanuit deze basisidee heb ik de werkencatalogo van Otto Erich Deutsch van het eerste tot het laatste werk doorgenomen, en op basis daarvan – en van mijn eigen Schubert-ervaringen doorheen de jaren – een dubbele Schubertiade bij elkaar gepuzzeld. De selectie is heel persoonlijk uitgepakt: ik heb me laten leiden door de musici met wie ik graag wilde werken, en door mijn favoriete instrumentale bezettingen. Elk werk op het programma vind ik gewoon ontroerend knap.

Er is heel wat 'nachtmuziek' in de selectie geslopen, wat eigenlijk weinig verwonderlijk is. Schubert hield er nu eenmaal van om 's nachts te componeren. Merkwaardig genoeg stelde ik ook vast dat deze bloemlezing geen tenorliederen bevat, en dat terwijl Schubert zelf een tenor was en zijn meeste liederen voor die stemsoort geschreven zijn!

Ook het vierhandig klavierspel wilde ik absoluut een plaats geven: we weten dat Schubert zelf zulke werken heeft uitgevoerd, en vaak voor deze bezetting heeft gecomponeerd: drie volle boekbanden – zelden opgenomen, hoogst uitzonderlijk op historische instrumenten! Dit is prachtige muziek, maar aartsmoeilijk om uit te voeren. Vooral op het vlak van 'speelcomfort' is het even wennen, al blijkt alles uiteindelijk schitterend uitgekend.

Voor Claire Chevallier en mezelf is dit geen vanzelfsprekende ervaring: het is helemaal

anders dan wat we normaliter doen. Doorgaans zitten we aan twee klavieren en ontstaat uit onze partijen een dialoog. In deze vierhandige werken, speelt ieder de helft: er is maar één persoon die de pedaal kan bedienen, harmoniewisselingen moeten perfect op elkaar worden afgestemd ... de dynamiek is, kortom, helemaal anders.

Kan u de vinger leggen op Schuberts meesterschap als liedcomponist?

Vóór Schubert was de geschiedenis van het Lied er een zonder veel hoogtepunten. Uiteraard is er goed werk te vinden bij Haydn, Mozart en quasi-tijdgenoot von Weber, maar het Lied was aanvankelijk toch vooral 'gezelschapskunst', die ook door mindere goden werd beoefend. Dat Schubert kon uitgroeien tot de meesterlijke liedsmid die hij is, heeft in sterke mate te maken met de kwaliteit van de poëzie – Goethe! Müller! – en de algemene aandacht en gevoeligheid daarvoor in het Wenen van de vroege 19e eeuw. In die zin hing Schuberts liedkunst er misschien wel een beetje in de lucht.

Daarnaast is het van belang dat Schubert zelf zanger was: zijn opleiding als koorknaap schemert duidelijk door in zijn vocale oeuvre. Hij schrijft werkelijk ideaal voor de stem – topkwaliteit in de klasse 'Haydn/Mozart' – en overklast als lieddichter ruimschoots Beethoven, die zelf geen zangervaring had.

Ook de dramaturgische opzet van Schuberts liederen is fenomenaal. De piano is stevast de regisseur: hij bepaalt de sfeer en is sturend bij de weergave van de inhoud. De partituren tonen duidelijk dat de dramatische kracht vertrekt vanuit het klavier: dat anticipeert op de zangstem en zorgt ervoor dat het verhaal perfect door het publiek begrepen wordt – in feite een theaterprincipe dat al in

de renaissance werd toegepast. Het decor, de ouverture, de opkomst van de zangers, de kostuums, de houding, de positie op het podium, de gestiek, de blik, de mimiek en de ademhaling: met dat alles wordt het leeuwendeel van het narratief eigenlijk al onthuld, nog vóór de eerste gezongen noot weerklinkt.

Zo werken ook Schuberts liederen: elk woord wordt in de klavierpartij perfect voorbereid, wat uiteraard een grondige kennis van tekst en inhoud vereist van de pianist. Hij is de loods voor de zanger.

'Schubert heeft zich nooit wat aangetrokken van wat anderen van zijn muziek vonden.'

De Schubert-perceptie anno 2015 is sepia gekleurd: de romantische antiheld, de tragische figuur, jong gestorven, miskend, eenzaam, rusteloos, ongelukkig ... is dat beeld in uw ogen aan rehabilitatie of nuance toe?

Dat denk ik wel. Luister om te beginnen eens naar *Der Taubenpost*, een van Schuberts laatste werken. Hij was er al beroerd aan toe, maar slaagde er toch in een bijzonder vrolijk lied te schrijven!

De verklaring voor het 'gebrek aan succes' in eigen tijd, is ook eerder in praktische dan wel romantische hoek te zoeken: de sociale omstandigheden waarin Schubert heeft geleefd en gewerkt. Laten we de vergelijking maken met een componist die, net als Schubert, 'immigrant' was in Wenen,

maar er wel succes heeft weten te oogsten: Beethoven. Schubert was de zoon van een dorpsleraar en de familie woonde buiten de stadsmuren van Wenen, interessante contacten, die met zijn carrière hadden kunnen helpen, had hij niet. Schubert heeft overigens ook nooit het burgerschap van de stad verkregen. In die zin was het niet evident om door welgestelde, muziekminnende Weners opgepikt en ondersteund te worden, en bleven uitvoeringskansen erg beperkt. Weinig verrassend dus dat het publiek hem eenvoudigweg niet kende. Beethoven, daarentegen, heeft in Wenen meteen veel weerklank gevonden dankzij de connecties van zijn vader, die ridders, hertogen en andere hooggeplaatste mecenasen kon mobiliseren.

Daartegenover staat, dat Schubert op de nooit aflatende steun kon rekenen van een hechte vriendengroep, die onder meer voor de uitgave en distributie van zijn oeuvre hebben gezorgd. Dat had Beethoven dan weer niet ... Schubert is ook maar 31 geworden, vergeet dat niet. Moest hij 30 jaar langer hebben geleefd, zou dit verhaal er helemaal anders hebben uitgezien.

De hele mythe is voor mij vooral dat: een mythe, die gebaseerd is op weinig substantieels. Hoeveel weten we eigenlijk ooit exact over iemands leven, vandaag of 200 jaar terug? Het is alleszins geen noodzakelijke voorwaarde om muziek te begrijpen of te waarderen. Wat ik belangrijker vind, is een breed perspectief op Schuberts muzikale erfenis: hij is in moderne tijden 'populair' geworden dankzij enkele, weliswaar schitterende, liederen die sterk tot de verbeelding spraken en op geweldige poëzie zijn gecomponeerd. Maar voor mij is dit slechts een spectaculair fragment van zijn oeuvre: dat is niet de ware Schubert, niet

de eigenlijke reden waarom hij erkenning verdient. Er zijn massa's stukken die geen mens wil horen omdat men ze 'te moeilijk' vindt, maar zij maken het portret van het genie Schubert net meer waarheidsgetrouw!

Hoe zou u uw fascinatie voor deze componist omschrijven?

De vraag naar mijn lievelingscomponisten ga ik altijd liever uit de weg, dat verschilt van dag tot dag! Maar wanneer men insisteert, moet ik toch vaststellen dat het Schubert is die boven water komt. Schubert heeft zich nooit wat aangetrokken van wat anderen van zijn muziek vonden: hij is helemaal zijn eigen weg gegaan en was bijzonder origineel, niet óm het te zijn, maar omdat hij het wás. Dat maakt zijn muziek in mijn ogen 'zuiver', *to the point*. Hij had een enorme drang om te componeren, en ook die gedrevenheid bewonder ik. Ik vind niet alleen zijn complete oeuvre interessant, maar ook zijn compositorische traject ronduit opmerkelijk: *Erkönig* heeft hij geschreven vóór hij 20 was, en op het einde van zijn leven is hij nog contrapunt gaan studeren! Tot slot koester ik enkele van zijn uitspraken enorm. Een van de mooiste: 'O Phantasie! du höchstes Kleinod des Menschen, du unerschöpflicher Quell, aus dem sowohl Künstler als Gelehrte trinken! O bleibe noch bei uns, wenn auch von wenigen nur anerkannt und verehrt, um uns vor jener sogenannten Aufklärung, jenem hässlichen Gerippe ohne Fleisch und Blut, zu bewahren!'

Laat ons even terugkeren naar het gezelschap dat u uitnodigde voor dit Schubertiaanse salon ...

... een groep fantastische musici, uit alle hoeken van de wereld, naar die internationale spreiding heb ik ook wel een beetje bewust gezocht. Vooral met de zangers op onze Schubertiade-box – Thomas Bauer, Marianne

Beate Kielland, en ook de sopraan van deze namiddag, Yeree Suh – heb ik al heel vaak Schubert uitgevoerd, daarom lag het voor de hand om met hen te werken. Zij kunnen allemaal verschillende stijlen aan, maar de constante is de nauwgezetheid waarmee zij zich voorbereiden, zich de ontstaans- en uitvoeringscontext van de muziek eigen maken, tekstinhoud en -uitspraak bestuderen. Ook dat is bepalend geweest voor mijn keuze. Bovendien zijn ze het gewend om met historische instrumenten te zingen, en dat is erg belangrijk voor me.

Deze 'Josdag' sluit groots af met een van uw absolute favorieten, eerst in een lecture-performance met Pieter Bergé en livevoorbeelden door uw Anima Eterna, daarna een integrale uitvoering.

Waarover spreek ik?

Uiteraard de *Symfonie in C 'Die Grosse'*, dat hoogtepunt van energie, levenskracht, tomeloze creativiteit en optimisme. De symfonie ontstond in wat een van de gelukkigste perioden uit Schuberts leven moet zijn geweest: een vakantie ten huize van muziekmecenas Ferdinand Traweger, waar hij steden en dorpjes bezocht, uitgestrekte meren bewonderde, aan rotsklimmen deed en zich kiplekker voelde. Hij kon er bovendien beschikken over een piano en zich dus ongeremd op het componeren toeleggen.

Denkt u nog aan 'nieuwe' Schubert-projecten in de toekomst?

Er zijn nog enkele domeinen die ik graag zou willen betreden. Zo heeft Schubert heel wat opera's geschreven, en de meeste zijn slechts één- of tweemaal uitgevoerd; hij lag eenvoudigweg niet goed in de Weense markt, en ook vandaag is dit repertoire zelden te horen. Voorts heb ik me er altijd geweldig over verbaasd dat Schuberts missen nr. 4 en 5 nagenoeg nooit worden uitgevoerd. Misschien wel een ideale toekomstmissie voor Anima?

Sofie Taes

Wie niet genoeg krijgt van Schubert en zijn Schubertiades, kan zijn hart ophalen met de Schubertiade-box. Deze verzamelbox met het mooiste van Schubert door Anima Eterna Brugge en Jos van Immerseel verscheen onlangs bij Outhere en werd trouwens integraal in het Concertgebouw opgenomen!

Uit het privé-archief van Jos van Immerseel

Een uitgebreidere selectie foto's kan u in het Concertgebouwcafé bewonderen.

Anima Eterna Brugge

eerste viool

Rachael Beesley
Balázs Bozzai
Malina Mantcheva
László Paulik
Martin Reimann
Fiona Stevens

tweede viool

John Meyer
Daniela Helm
Barbara Erdner
Femke Huizinga
Agnieszka Rychlik
Joseph Tan

altviool

Frans Vos
Laxmi Bickley
Corina Golomož
Noah Mayer
Chloé Parisot

cello

Sergei Istomin
Inka Döring
Hilary Metzger
Regina Wilke

contrabas

James Munro
Love Persson
Beltane Ruiz Molina

fluit

Georges Barthel
Anne Pustlauk

hobo

Benoit Laurent
Elisabeth Schollaert

klarinet

Lisa Shklyaver
Daniele Latini

fagot

Jane Gower
Lisa Goldberg

hoorn

Ulrich Hübner
Martin Mürner
Helen MacDougall
Jörg Schulteß

trompet

Thibaud Robinne
Sebastian Schärr

trombone

Timothy Dowling
Cas Gevers
Gunter Carlier

pauken

Jan Huylebroeck

Gezongen teksten

Der Hirt auf dem Felsen

Wenn auf dem höchsten Fels ich steh',
In's tiefe Tal hernieder seh',
Und singe.
Fern aus dem tiefen dunkeln Tal
Schwingt sich empor der Widerhall
Der Klüfte.
Je weiter meine Stimme dringt,
Je heller sie mir wieder klingt
Von unten.
Mein Liebchen wohnt so weit von mir,
Drum sehn' ich mich so heiß nach ihr
Hinüber.

In tiefem Gram verzehr ich mich,
Mir ist die Freude hin,
Auf Erden mir die Hoffnung wich,
Ich hier so einsam bin.
So sehndend klang im Wald das Lied,
So sehndend klang es durch die Nacht,
Die Herzen es zum Himmel zieht
Mit wunderbarer Macht.

Der Frühling will kommen,
Der Frühling, meine Freud',
Nun mach' ich mich fertig
Zum Wandern bereit.

*Als ik op de hoogste rots sta,
In het diepe dal mijn blikken sla,
En zing,
Ver uit het diepe donkere dal
Weergalmt de echo
Langs de rotsen.
Hoe verder mijn stem doordringt,
Hoe klaarder ze klinkt,
Van beneden terug naar boven,
Zo ver van mij woont mijn liefste,
Daarom hunker ik zo naar haar
Aldaar.*

*Ik word verteerd door diep verdriet,
Plezier heb ik niet,
Op aarde is de hoop vergaan,
Hier ben ik zo eenzaam.
Zo smachtend klonk in het woud het lied,
Zo smachtend klonk het in de nacht,
Dat het hart naar de hemel schiet
Met wonderbaarlijke kracht.*

*De lente zal komen,
De lente die mij verblijdt,
Nu maak ik me klaar
Tot wandelen bereid.*

Nacht und Träume

Heil'ge Nacht, du sinkest nieder;
Nieder wallen auch die Träume
Wie dein Mondlicht durch die Räume,
Durch der Menschen stille Brust.
Die belauschen sie mit Lust;
Rufen, wenn der Tag erwacht:
Kehre wieder, heil'ge Nacht!
Holde Träume, kehret wieder!

*Heilige nacht, je daalt neer;
En ook dromen vlijen zich neer
Zoals jouw maneschijn in vertrekken,
En op de stille borst van mensen.
Ze luisteren, vol verlangen;
Ze roepen, als de dag ontwaakt:
Heilige nacht, keer terug!
Zoete dromen, keer terug!*

Der Taubenpost

Ich hab' eine Brieftaub' in meinem Sold,
Die ist gar ergeben und treu,
Sie nimmt mir nie das Ziel zu kurz
Und fliegt auch nie vorbei.

*Ik heb een briefduif in mijn soldij,
Ze is heel trouw en toegewijd,
Ze stopt nooit voor haar doel
En vliegt er ook nooit voorbij.*

Ich sende sie viel tausendmal
Auf Kundschaft täglich hinaus,
Vorbei an manchem lieben Ort,
Bis zu der Liebsten Haus.

*Ik stuur ze duizendmaal weg
Naar clientèle elke dag,
Voorbij heel wat geliefde plekjes,
Tot naar het huis van mijn liefste.*

Dort schaut sie zum Fenster heimlich hinein,
Belauscht ihren Blick und Schritt,
Gibt meine Grüße scherzend ab
Und nimmt die ihren mit.

*Daar kijkt ze heimelijk door het raam,
Luistert naar haar blik en tred,
Brengh mijn groeten met een scherts
En neemt die van haar met zich mee.*

Kein Briefchen brauch ich zu schreiben mehr,
Die Träne selbst geb ich ihr,
Oh, sie verträgt sie sicher nicht,
Gar eifrig dient sie mir.

*Geen briefje hoef ik nog te schrijven,
Zelfs de tranen krijgt ze van mij,
Ach, ze verdraagt ze zeker niet,
Vol ijver dient ze mij.*

Bei Tag, bei Nacht, im Wachen, im Traum,
Ihr gilt das alles gleich,
Wenn sie nur wandern, wandern kann,
Dann ist sie überreich!

*Bij dag, bij nacht, bij het waken en het dromen,
Dat blijft haar gelijk,
Als ze maar kan rondvliegen, heenvliegen
Dan voelt ze zich als koning te rijk!*

Sie wird nicht müd, sie wird nicht matt,
Der Weg ist stets ihr neu;
Sie braucht nicht Lockung, braucht nicht Lohn,

*Ze wordt niet moe of zwak,
De weg is voor haar steeds onbekend;
Ze hoeft geen pauze, geen loon,
Die duif is zo trouw!*

Die Taub' ist so mir treu!

Drum heg ich sie auch so treu an der Brust,
Versichert des schönsten Gewinns;
Sie heißt – die Sehnsucht! Kennt ihr sie? –
Die Botin treuen Sinns.

Die junge Nonne

Wie braust durch die Wipfel der heulende
Sturm!
Es klirren die Balken, es zittert das Haus!
Es rollet der Donner, es leuchtet der Blitz,
Und finster die Nacht, wie das Grab!

Immerhin, immerhin,
so tobt' es auch jüngst noch in mir!
Es brauste das Leben, wie jetzo der Sturm,
Es bebten die Glieder, wie jetzo das Haus,
Es flammte die Liebe, wie jetzo der Blitz,
Und finster die Brust, wie das Grab.
Nun tobe, du wilder gewalt'ger Sturm,
Im Herzen ist Friede, im Herzen ist Ruh,
Des Bräutigams harret die liebende Braut,
Gereinigt in prüfender Glut,
Der ewigen Liebe getraut.

Ich harre, mein Heiland! mit sehndem Blick!
Komm, himmlischer Bräutigam, hole die Braut,
Erlöse die Seele von irdischer Haft.
Horch, friedlich ertönt das Glöcklein
vom Turm!
Es lockt mich das süße Getön
Allmächtig zu ewigen Höhn.
Alleluja!

*Daarom koester ik ze ook oprecht in mijn hart,
Verzekerd van het mooiste gewin;
Ze heet – de hartstocht! Kent u haar? –
De bode van de trouwe zin.*

*Hoe raast de huilende storm door de
boomtoppen!
De balken knetteren, het huis kraakt!
De donder rommelt, de bliksem flitst,
En donker is de nacht, als het graf!*

*En toch, en toch,
Zo ging het ook kort geleden in mij tekeer!
Het leven dat bruijste, zoals nu de storm,
Mijn leden die beefden, zoals nu het huis,
De liefde die opvlamde, zoals nu de bliksem,
En donker was mijn hart als het graf.*

*Welnu, ga tekeer, wilde, geweldige storm,
In het hart heerst er vrede, het hart vond rust,
Op de bruidegom wacht de minnende bruid,
Gereinigt in de keurende gloed,
Verloofd met haar eeuwige liefde.*

*Ik wacht, mijn verlosser! Met smachtende blik!
Kom, hemelse bruidegom, haal de bruid,
Verlos de ziel van de aardse band.
Hoor, vredig weerklinkt het klokje van
de toren!
De zoete klanken lokken mij
Allemachtig naar de eeuwige hemelse hoogten.
Halleluja!*

Gretchen am Spinnrade

Meine Ruh' ist hin,
Mein Herz ist schwer,
Ich finde sie nimmer
Und nimmermehr.

Wo ich ihn nicht hab
Ist mir das Grab,
Die ganze Welt
Ist mir vergällt.

Mein armer Kopf
Ist mir verrückt,
Mein armer Sinn
Ist mir zerstückt.
Meine Ruh' ist hin,
Mein Herz ist schwer,
Ich finde sie nimmer
Und nimmermehr.

Nach ihm nur schau ich
Zum Fenster hinaus,
Nach ihm nur geh ich
Aus dem Haus.

Sein hoher Gang,
Sein' edle Gestalt,
Seine Mundes Lächeln,
Seiner Augen Gewalt,

Und seiner Rede
Zauberfluß,
Sein Händedruck,
Und ach, sein Kuß!

*Mijn rust is weg,
Mijn hart weegt zwaar,
Ik vind ze nooit,
Nimmermeer.*

*Omdat ik hem niet heb
Wacht mij het graf,
De hele wereld
Is voor mij vergald.*

*Mijn arm hoofd,
Buiten zinnen,
Mijn arm verstand,
Opgebrand.*

*Mijn rust is weg,
Mijn hart weegt zwaar,
Ik vind ze nooit,
Nimmermeer.*

*Slechts naar hem kijk ik
Door het raam naar buiten,
Slechts voor hem verlaat ik
Het huis.*

*Zijn hoge tred,
Zijn edele gestalte,
Zijn lachende mond,
Zijn krachtige blik,*

*En zijn stem
Een betoverende stroom,
Zijn handdruk,
En ach, zijn kus!*

Meine Ruh' ist hin,
Mein Herz ist schwer,
Ich finde sie nimmer
Und nimmermehr.

Mein Busen drängt sich
Nach ihm hin.
Ach dürft ich fassen
Und halten ihn,

Und küssen ihn,
So wie ich wollt,
An seinen Küssen
Vergehen sollt!

*Mijn rust is weg,
Mijn hart weegt zwaar,
Ik vind ze nooit,
Nimmermeer.*

*Mijn boezem smacht
Naar hem.
Ach, kon ik hem maar
Voelen en vasthouden,*

*Hem kussen,
Zoals ik wil,
Aan zijn kussen
Wil ik bezwijken!*

Biografieën

Jos van Immerseel (BE) studeerde piano (Eugène Traey), orgel (Flor Peeters), zang (Lucie Frateur) en orkestdirectie (Daniel Sternefeld) en verdiepte zich als autodidact in organologie, retoriek en de historische pianoforte. Deze interesses leidden hem naar de oude muziek, de oprichting van een eigen ensemble (Collegium Musicum, 1964-1968), klavecimbelstudies bij Kenneth Gilbert en een overwinning in het eerste klavecimbelconcours van Parijs (1973). Vandaag geniet hij wereldwijd erkenning als solist en kamermusicus en is hij te horen op de belangrijkste internationale concertpodia. Parallel maakte van Immerseel carrière als dirigent, sinds 1987 van geesteskind Anima Eterna. Hij is ook actief als docent aan muziekinstituten overal ter wereld en leidt masterclasses van Weimar tot Fukuoka. Ankerpunten zijn het Brugse Concertgebouw – waar hij met Anima Eterna Brugge in residentie is sinds 2003 –, BOZAR en de Opéra de Dijon, waaraan het orkest als ‘ensemble associé’ is gelieerd. Hij is ten slotte ook verzamelaar: overtuigd dat de instrumenten die een componist heeft gekend de sleutel zijn tot een correcte voordracht, bouwde hij een collectie historische klavieren uit. Zij brengen hem tot bij de componist en zijn muziek: een noodzakelijk en compromisloos uitgangspunt.

Opgericht in 1987 door Jos van Immerseel als levend laboratorium voor zijn onderzoek in de barokmuziek, evolueerde Anima Eterna Brugge (BE) van een compact strijkersensemble tot een volbloed symfonisch orkest, dat ook klassiek, romantisch en vroegmodern repertoire exploreert. Het consequente gebruik van historisch instrumentarium, de permanente leiding door van Immerseel, de projectmatige aanpak en het respect voor de intenties

van de componist vormen het credo van dit orkest. Solisten stammen uit eigen rangen of zijn ‘vrienden van het huis’, zoals Claire Chevallier (piano), Chouchane Siranossian (viool), Yeree Suh (sopraan) en Thomas Bauer (bariton). Partners als Concertgebouw Brugge, Opéra de Dijon en BOZAR schrijven mee aan het verhaal van Anima Eterna Brugge, dat resulteerde in een indrukwekkende reeks opnames, sinds 2002 voortgezet door Outhere als Collection Anima Eterna. De nieuwsgierigheid van de musici en de honger van het publiek blijken nog niet gestild: Anima Eterna Brugge blijft synoniem voor innovatie zonder provocatie, voorbereiding en professionalisme, passie en plezier.

Yeree Suh (KR) maakte haar professionele debuut onder leiding van René Jacobs tijdens de Innsbrucker Festwochen. Sindsdien staat ze internationaal bekend als zangeres van barokke en nieuwe muziek. Ze studeerde in Seoul, Berlijn, Leipzig en Bazel en zong met dirigenten als Philippe Herreweghe, Masaaki Suzuki en Rubén Dubrovsky en bij ensembles als Ensemble Intercontemporain, Bamberger Symphoniker, Concerto Köln en het BBC Scottish Symphony Orchestra. Ze straalde in Orffs *Carmina Burana* tijdens de uitvoering door Anima Eterna Brugge in 2014.

Lisa Shklyaver (D) studeerde klarinet bij haar grootvader en trad op haar veertiende voor het eerst op met orkest in Webers *Concertino*. In 2006 rondde zij haar studies af in Sint-Petersburg en specialiseerde zich in Karlsruhe en Trossingen. Ze speelt onder meer bij Elbipolis, Concerto Brandenburg en L’arpa Festante München. Als kamermuziekpartner speelt zij onder andere met Jos van Immerseel, Anton Steck, Nicholas Daniel en Akio Koyama. Zij werkte met de componisten Marton Illes en Sydney

Corbett. Haar repertoire reikt van de vroegste klarinetmuziek tot hedendaagse muziek. Eerder dit jaar verscheen haar opname met Jos van Immerseel van Frans repertoire voor klarinet en piano, *La clarinette française*.

Claire Chevallier (FR) raakte tijdens haar studies via een masterclass bij Jos van Immerseel gefascineerd door historische piano’s. Als musicus-onderzoeker bezit ze zes Franse historische piano’s uit de periode 1842-1920. Haar interesse voor diverse artistieke disciplines leidde tot projecten met kunstenaars als Wayn Traub, Josse De Pauw, David Claerbout en Anne Teresa de Keersmaeker. Sinds 2004 is Chevallier als docente pianoforte verbonden aan het Brusselse conservatorium.

Chouchane Siranossian (AM/FR) combineert vanuit haar interesse in historisch-geïnformeerde uitvoeringspraktijk met het grootste gemak barok- en moderne viool. Ze werd daarbij geïnspireerd door Reinhard Goebel in Salzburg, waar ze terecht kwam na haar studies in onder meer Lyon, Fiesole en Zürich. Ze was solist en concertmeester bij onder andere Concerto Köln, Budapest Festival Orchestra en de Deutsche Kammerphilharmonie Bremen en werkt veel samen met componisten en kamermusici als Jos van Immerseel, met wie ze eerder dit jaar een cd met barokmuziek opnam in het Concertgebouw.

Corina Golomoz (MD) studeerde viool en altviool in haar thuisland Moldavië en in Rostock en Mannheim. Ze was enige tijd verbonden aan het SWR Sinfonieorchester Baden-Baden und Freiburg en speelt nu muziek van barok tot romantiek op historische instrumenten, onder meer bij het orkest L’Arte del mondo en de Deutsche

Kammerphilharmonie Bremen. Daarnaast houdt ze zich graag bezig met nieuwe muziek.

Stefano Veggerti (IT) behaalde zijn diploma als cellist bij David Cole in L’Aquila en in Philadelphia bij Orlando Cole. Tijdens een masterclass met Anner Bijlsma raakte hij geïnteresseerd in historische instrumenten, waarop hij een carrière begon bij tal van oude-muziekensembles onder leiding van onder anderen Alfredo Bernardini, Ottavio Dantone en Dorothee Oberlinger. Voor het label Brilliant neemt hij op met zijn Cordia Ensemble.

Beltane Ruiz Molina (ES) studeerde contrabas in Londen, Berlijn en Bazel en specialiseerde zich in oude muziek bij Peter McCarthy en David Sinclair. Daarnaast studeerde ze compositie. Ze speelde onder meer bij de Duisburger Philharmoniker, musikFabrik, Kammerorchester Basel, Elbipolis en Anima Eterna Brugge. Eerder dit jaar maakte ze een opname met het Sonic.art Saxophonquartett en de trombonist Christian Lindberg met muziek van Sofia Gubaidulina.

Pieter Bergé (BE) studeerde filosofie en doceerde in musicologie in Leuven, waar hij vanaf 2004 als docent en vanaf 2012 als hoogleraar aangesteld werd. Zijn onderzoek richt zich op 18e- en 19e-eeuwse instrumentale muziek; zo schreef hij twee boeken over Beethovens *Pianosonate ‘Der Sturm’* en is hij verantwoordelijk voor verschillende gespecialiseerde publicaties. Hij is lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten en geeft bovendien geregeld concertinleidingen.

In de kijker

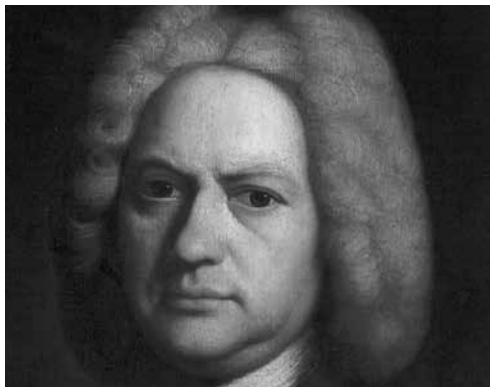

Lisa Shklyaver © Giséla Dheedene

za 16.01.16 / 20.00 / Concertzaal

Anima Eterna Brugge / Beethoven & von Weber

Als één muzikaal motief een eigen leven is gaan leiden, dan zijn het wel de openingsmaten van Beethovens *Vijfde symfonie*, hoewel tijdgenoten het meest onder de indruk waren van de juichende finale. Voor Webers virtuoze *Tweede klarinetconcerto* dient zich, na haar opgemerkte recital met Jos van Immerseel, Lisa Shklyaver aan.

Johann Sebastian Bach

za 23.01.16 / 11.00 / Concertzaal

Bachplus & Ignace Bossuyt / Bach Close-up

Nieuw in de Bach Academie: de Bach Close-up. In deze interactieve lecture-performance fileert Bachfanaat en begenadigd spreker Ignace Bossuyt samen met de musici van BachPlus een van Bachs allermooiste cantates, *Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit*.

DRANKBONNEN

Om u nog beter te bedienen, betaalt u voortaan met drankbonnen aan de pauzebars. U kan deze drankbonnen voor de voorstelling of tijdens de pauze aanschaffen aan de verkoopbalies in de Inkomhal en op de Foyers. Ook in het Concertgebouwcafé kan u met deze bonnen betalen.

BESTEL UW TICKETS NU OP

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT BRUGGE 34

Gezellig tafelen voor of na een voorstelling met een verrassing op vertoon van het concertticket. www.concertgebouw.be/services.

DeMorgen.

Knack

Klara

FOCUS|WTV